

Архівні фонди ДАВО як джерело вивчення нацистської окупаційної політики у сфері освіти(1941-1944 рр.)

Інна Гончаренко

Кафедра історії та документознавства, Національний авіаційний університет,
УКРАЇНА, м. Київ, проспект Космонавта Комарова, 1

The article analyzes the funds and documents that are archived DAVO Ukraine on the theme: " The Nazi occupation policies in education in the territory Reichskommissariat " Ukraine " (1941-1944 gg .) "

Key words – archival records, politics occupation, vocational training, educational institutions, Reichskommissariat "Ukraine"

В документах обласних архівів містяться відомості, які дають можливість простежити регіональні особливості реалізації освітньої політики німецькими місцевими керівниками на управлінському рівні «генеральний комісаріат – гебітскомісаріати».

У ДАВО представлені матеріали чотирьох окупаційних фондів.

У фонді Р-1311 «Вінницька обласна управа, м. Вінниця» зберігаються документи про організацію роботи шкіл у межах Вінницької області, зразки навчальних планів для учнів I-VII класів, різноманітні звіти керівників закладів освіти. Документи дозволяють скласти уявлення про особливості організації освітнього життя восени 1941 р., участь у цьому процесі органів обласного управлінського рівня [1].

Важлива інформація міститься у фонді Р-1312 «Вінницька міська управа м. Вінниця». Представлено документацію культурно-шкільного та інших відділів міської управи, серед яких – звіти відділу освіти Вінницької міської управи про роботу закладів освіти, звіти адміністрації закладів освіти про роботу енергетичного, будівельного, фармацевтичного та медичного технікумів, ремісничої школи, списки викладачів та учнівського контингенту, навчальні плани, протоколи засідань випускних екзаменаційних комісій за 1942 – 1943 рр., положення про учнівство в ремісничих майстернях та артілях, розпорядження генерального комісара округи «Житомир» щодо умов праці та організацію виплати заробітної плати вчителям шкіл, кошториси на утримання фахових шкіл [2].

У фонді Р-1325 «Вінницький медичний інститут м. Вінниця», представлені відомості про організаційну структуру навчального закладу, кількість студентів інституту, навчальні плани, програми випускних іспитів, зразки дипломів про закінчення медичного інституту, перелік професорсько-викладацького складу з їх науковими

ступеннями, кошториси утримання викладацького складу та технічного персоналу, службове листування із медичним відділом генерального комісаріату округи «Житомир», розпорядження і накази адміністрації закладу з особових та фінансово-господарських питань періоду 1942 – 1943 рр. [3].

У справах фонду Ф.Р-1312 «Вінницька міська управа, м. Вінниця» зосереджена інформація про організацію навчально-виховного процесу у цьому закладі освіти: навчальні плани, листування із міською управою, особисті документи студентів, відомості на отримання зарплати із зазначеними в них окладами, заяви студентів про звільнення їх від оплати за навчання [4].

Джерельна база з теми є досить репрезентативною і дозволяє її детально проаналізувати та дослідити використовуючи фонди документів архіву ДАВО. Отже, необхідно виявляти, опрацьовувати та вводити до наукового обігу широкий корпус архівних джерел, які досить довгий час були недоступними дослідникам для більш глибокого та об'єктивного вивчення історії Вінниччини.

Література

1. Державний архів Вінницької області
Ф.Р-1311. Вінницька обласна управа, м. Вінниця. оп. 2.
Спр. 20. Отчет отдела народного образования Винницкой городской управы о работе учебных заведений и культурно-просветительских организаций г. Винницы. – 1 ноября 1942. – 13 мая 1944., 146 арк.
2. Державний архів Вінницької області
Ф.Р-1312. Вінницька міська управа, м. Вінниця. оп. 1.
Спр. 136. Доклад о состоянии медтехникума, учебные планы 1942 – 1943 учебного года, списки и сведения преподавательско-лекторского и обслуживающего состава Винницкого медицинского техникума. – 15 лютого 1942. – 1 лютого 1943., 26 арк.
3. Державний архів Вінницької області
Ф.Р-1325. Вінницький медичний інститут, м. Вінниця. оп. 1.
Спр. 8. Переписка с медицинским отделом генерального комиссариата в г. Житомире о состоянии мединститута; списки преподавательского состава мединститута. – 1942. – 1943., 61 арк.
4. Державний архів Вінницької області
Ф.Р-1312. Вінницька міська управа, м. Вінниця. оп. 1.
Спр. 136. Доклад о состоянии медтехникума, учебные планы 1942 – 1943 учебного года, списки и сведения преподавательско-лекторского и обслуживающего состава Винницкого медицинского техникума. – 15 лютого 1942. – 1 лютого 1943., 26 арк.